

SULEQATIGIISISUT
SAMARBEJDSPARTIET

EM2018/152
Tillie Martinussen
5. november 2018

(Inatsisartutgruppen i Inuit Ataqatigiit)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest til FM2019 pålægges at fastlægge en officiel fattigdomsgrænse i Grønland.

(Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Samarbejdspartiet)

Helt tilbage i 2008 undersøgte man fattigdom set med børns øjne. Dengang havde hele 39% af børnefamilierne fået trangsvurderet hjælp i løbet af et år.

Altså levede 39 % af børnefamilierne med relativ til trangsvurderet fattigdom.

Dengang talte man også om implicit fattigdom for 4-9 % af børnene – altså hvis forældrene arbejdede, men levede for mindre end de gjorde, hvis de overgik til alene passiv forsørgelse.

Behovene for reformer var allerede for 10 år siden til at få øje på.

Både for at holde forældrene på arbejdsmarkedet, at sikre vor befolkning, særligt vore børn, en ordentlig levestandard – fri for fattigdom... For ti år siden.

Hvad er der sket siden? Ikke ret meget.

Det er bydende nødvendigt med en sammenhængende, gennemtænk reform på arbejdsmarkedsydelser, således det kan betale sig at arbejde.

I mellemtiden er overenskomster også et område hvor vi svigter grumt. Både SIK's medlemmer, Sundhedsvæsnets medlemmer, politi,- og anstaltsbetjentes medlemmer, pædagoger og socialpædagoger, er forsinkede, ikke tilstrækkelige, eller sat til helt utidssvarende lave lønninger.

Leveomkostningerne en del steder, er højere, og man kan plædere for, at goder som internet, vand og varme, boliger der er fri for skimmel og utætheder, sund mad der skal flyves ind, adgang til uddannelse, m.fl., egentlig ikke er goder, men burde være tilgængelige på fornuftige indkomster, for familier og individer der arbejder. Sådan er virkeligheden bare ikke, og det er et kæmpe problem.

Priserne på disse typer forbrug, burde kunne dækkes fornuftigt ind af den løn man får i løbet af et år, således ingen som arbejder, med rimelighed skal undvære disse.

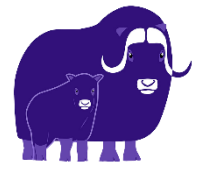
Det er ikke tilfældet for mange af vore arbejdende medborgere.

Hvori består incitamentet så til at arbejde, og bidrage?

I stedet laver vi typisk lappeløsninger i form af subsidier og tilskud der slår tilfældigt ned, efter hvilke emner der lige rammer politikernes nær-atmosfære, og laver en hel uoverskuelig tilskuds,- og subsidieringsjungle.

Som regel uden anden effekt, end at befolkningen får endnu færre incitamenter til at arbejde.

Det er en skrue uden ende, og vi skal have reformer der gør op med dette.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Det kan ganske enkelt ikke gå hurtigt nok.

Og så skal vi samtidig gøre os krystalklart, at vi vedtager udgiftstunge projekter, som skaber vækst kortvarigt – men er NØDT til at følge disse op med langvarige planer, som skal gennemføres med hård hånd, således vækst og initiativ følges op og er vedvarende.

Ligeledes bør vi sikre os en anstændig løn – og rettidigt – til vort arbejdende folk.

De skriger på løsninger, samarbejde og bevågenhed, men skrigene falder for døde øren.

Tag endelig ikke fejl. I disse år, eksamineres vi – de politiske partier – i om vi er vore opgaver voksne, og om vi magter at skabe de helt livsnødvendige forandringer på vejen mod det økonomiske Dødens Gab.

Vi kan ikke længere undskylde os med et ungt demokrati, og mangel på viden.

Ej heller at det er andres skyld. Vi, og vi alene, bærer ansvaret.

Situationen op mod at bunden slås ud af kassen, og dermed vejen til vores eksamenslokale, ser ikke for god ud.

Vi oplever massiv udvandring af landet, vi slås med sociale problemer vi ikke får bugt med, og vi har en meget stor andel af befolkningen der har behov for hjælp, hjælp til selvhjælp, samt en uddannelses-, eller kompetencemæssig håndsrækning for at kunne komme afsted på produktivitetens fede sti.

Stien er brolagt med anstændig løn og pension, bedre levestandard, bedre helbred, og gladere hverdag. For alle.

I stedet fanges vi hele tiden i smålighed, og tilfældige nedslag i økonomien, og udbedrer, laver lappeløsninger og nægter at tage fat på ordentlige reformer.

De er vanskelige, men nødvendige, og de kræver massivt bredt samarbejde, og nytænkning.

Og de kræver, at vi ikke binder os unødigt til udgifter fordi vi føler for det, men kun binder os til udgifter vi er sikre på giver afkast på længere sigt. Sagt ganske enkelt.

Vi skal allerede fra 2021 til at skære ned – men hvor pokker skal vi skære ned henne?

Vi i Samarbejdspartiet håber og beder til, at vi ikke saver vores fiskegren i halv, ved overfiskning, og håber at verden fortsætter deres trend med gode fiske, og skaldyrpriser. Ellers ser det virkelig skidt ud.

Tegnene på fattigdom findes alle steder i vort samfund, og årsagerne er mangfoldige; misbrug, livsomstændigheder der ændrer sig, dødsfald, tab af arbejde, tab af førlighed, mangel på uddannelse, mangel på social hjælp så man sidder fast, mangel på jobs indenfor den sektor man kan. Mangel på flere erhverv, manglende vilje hos politikerne til at se virkeligheden i øjnene.

De to største faktorer er nok pt.; mangel på uddannelse, og mangel på reformer.

Intet kan naturligvis stilles så enkelt op, men her er 2 steder hvor vi kan GØRE noget, som på lang sigt virker, og sikrer flere bedre livsvilkår, og muligheder.

Det sociale område trænger også til indsatser der virker, og helt i øjenhøjde med dem der skal have hjælpen, ellers producerer vi endnu mere fattigdom – helt systematisk.

Medianindkomsten ved en udarbejdelse, som der lægges op til her, bør sættes noget højere af ovenstående grunde, samt mange flere, end man gør i andre lande i Norden man kunne sammenligne sig med.

Grønland, har nemlig en mere ulige indkomstfordeling, end de lande vi sædvanligvis i analyse-øjemed sammenligner os med. Vi læner os op ad Grønlands statistiks forslag om 60 % af medianindkomst, men mener det bør være genstand for meget grundig analyse i udvalg, og henstiller derfor udvalgene til at

SULEOATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

samarbejde på tværs af udvalg om nødvendigt, og allerede nu udskyde 2. behandlingen af nærværende forslag til kommende Samling, således der er behørig tid til at arbejde grundigt med den.

Vi bør ikke vente til Politisk-Økonomisk beretning kommer, men begynde på det forberedende arbejde allerede nu, og sikre fuld inddragelse af alle medlemmer af Inatsisartut, samt befolkningen for pokker. De har også noget at skulle have sagt.

Ligeledes bør inddrages økonomer af mange forskellige baggrunde, da vi har en økonomi der vel bedst beskrives som delvist planøkonomi, delvist dynamisk økonomi, hvilket faktisk er en sjældenhed.

Vi opfordrer medlemmer af Inatsisartut uanset partifarve at handle nu for at forbedre befolkningens levevilkår. Dette kan gøres ved at sende forslaget til videre behandling i de relevante udvalg.

Vi foreslår Familie,- og Sundhedsudvalget sammen med Finans,- og Skatteudvalget, med inddragelse af Anlægsudvalget, samt Erhvervsudvalget.

Der bør arbejdes og diskuteres grundigt omkring dels fattigdomsgrænse, og de vilkår som der arbejdes med i en sådan fattigdomsgrænse.

Afslutningsvis jeg citere Formanden for SIK, Jess G Berthelsen, der i fredagens Sermitsiaq skrev: Kære politikere! I har en oplagt mulighed for gennem overenskomstforhandlingerne at gøre en forskel: Ved at hæve lønningerne på et tilfredsstillende niveau, og derved sikre bedre vilkår for børnene – og i øvrigt bremse tilflytningen til Danmark.

Det er naturligvis enkelt stillet op, men vi er nødt til at have folkevalgte i landet, som borgerne kan stole på, arbejder for dem.

Det kræver blandt andet, at vi tager vores job som arbejdsgivere alvorligt, og sikrer rettidige og tilstrækkelige lønforhold og forhandlinger op i tide.

Det involverer at tage de tunge beslutninger når de skal tages.

Det kræver en overordnet vision om, at ville sikre uddannelse, boliger, sundhedsvæsen og andre lovsnødvendige basale rettigheder for børn og unge.

Det kræver mod til at gennemføre massive sociale indsatser, og måle på effekten af dem.

Det kræver langsigtet planlægning og gennemførte, brede forlig.

Kom nu, vi kan godt!

Med disse ord indstiller vi nærværende forslag til vedtagelse, med grundig behandling i udvalg, og indstiller 2. Behandlingen til at ske på næste samling, da der kræves grundig og saglig gennemgang af kriterierne for fastsættelse af en fattigdomsgrænse.

En fastsættelse er dog nødvendig.

At møde fattigdom er det ikke nødvendigt at vente til næste samling med.

Gå en tur ud blandt vore borgere både her i byen, og på resten af kysten, og snak med befolkningen om, hvad de lever for, og hvordan de lever.

Det burde være incitament nok til både at sikre en fattigdomsgrænse, som målestok for hvordan vore indsatser virker, samt at føle den brændende platform vi står på – og få syn for sagen.